

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/148/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119211489
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119211489.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: K. R., C.. XX.XX.XXXX, N. M. M., XXX XX M., zast. A. Š., C.. X.X.XXXX, D. S. O. XXX/XX, XXX XX S., proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zast. o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o neplatnosť právneho úkonu takto

rozhodol:

- I. Určuje, že zmluva o úvere č. XXXXXXXX H. Q. XX.XX.XXXX je neplatná.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.
- III. Nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa 3.7.2019 sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 13.12.2007, ako aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru.

2. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným dňa 13.12.2007 uzatvorila zmluvu o úvere č. XXXXXXXX. Rozhodnutím OS Prešov zo dňa 12.7.2004 pod sp. zn. 28Ps/2/2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 15.7.2004 bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony s výnimkou preberania invalidného dôchodku a hospodárenia s peniazmi do výšky jej dôchodku. Uzatvorenia zmluvy sa žalobkyňa zúčastnila pod tlakom a vyhrážkami jej predchádzajúcej opatrovníčky, pričom zmena uvedenej spôsobilosti na právne úkony bola vyznačená aj v doklade o jej totožnosti, ktorý bol vydaný dňa 21.7.2004. Má teda za to, že táto zmluva je neplatná s poukazom, že nebola osobou spôsobilou na uzatvorenie takejto zmluvy. Súčasne poukázala na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v predmete dojednania tzv. rozhodcovskej doložky.

3. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

4. Súd na základe skutkových tvrdení žalobkyne, oboznámením zmluvy o úvere, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, rozhodnutiami súdu v predmete obmedzenia spôsobilosti na právne úkony žalobkyne, fotokópiou občianskeho preukazu, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

5. Žalovaný dňa 13.12.2007 uzatvoril so žalobkyňou zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalobkyni spotrebiteľský úver vo výške 16 000 Sk, ktorý sa zaviazala vrátiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 13 880 Sk v celkovej výške 29 880 Sk mesačnými splátkami vo výške 2 490 Sk v rozsahu 12 mesiacov.

6. Rozsudkom OS Prešov zo dňa 12.7.2004 pod sp. zn. 28Ps/2/2004 bola žalobkyňa obmedzená spôsobilosti na právne úkony tak, že je spôsobilá preberať svoj invalidný dôchodok, hospodáriť s peniazmi do výšky svojho dôchodku a je spôsobilá vyberať svoju dcéru na tzv. hosťovské pobyty z ústavnej starostlivosti. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.7.2004.

7. Uznesením zo dňa 12.7.2010 pod sp. zn. 25P/147/2010 bola žalobkyňa odvolaná opatrovníčka Y. T. a ustanovený nový opatrovník ako osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony A. Š.. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 22.9.2010.

8. Súčasne žalobkyňa súdu predložila fotokópiu občianskeho preukazu ako dokladu svojej totožnosti v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere, z ktorej vyplýva, že na tomto je uvedená poznámka, že je osobou obmedzenou spôsobilosti na právne úkony.

9. Z predložených lekárskejších správ vyplýva, že žalobkyňa je evidovaná v psychiatrickej ambulancii od r. 1986 s tým, že jej intelektové schopnosti sú celkovo znížené do pásma mentálnej retardácie (ťažkej debility až na hranici imbecility). Pamäťové schopnosti sú výrazne defektné, znížené až na úroveň imbecility. Zachovaná je orientácia osobou a miestom, časom iba čiastočne. Defektná je duševná kontrola, schopnosť asociačného učenia, logická, mechanická i vizuálna zložka. Medzery nahrádza fabuláciami. Jej stav je trvalý a liečbou neovplyviteľný, trvalá nivelizácia pracovného potenciálu a vyžaduje si sústavný dohľad inou osobou.

10. Z pripojeného exekučného spisu sp. zn. 91Er/262/2015 vyplýva, že dňa 7.5.2015 bola tunajšiemu súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to na základe exekučného titulu rozhodcovského súdu pod sp. zn. SR 12301/08 zo dňa 15.12.2008 vydaného na základe predmetnej zmluvy o úvere.

11. OS Prešov uznesením zo dňa 3.7.2018 pod sp. zn. 91Er/262/2015 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietol s poukazom na neprijateľnosť rozhodcovskej doložky dojednanej v čl. 17 všeobecných obchodných podmienok v predmetnej úverovej zmluve. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.11.2019.

12. Podľa § 38 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony. Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

13. Podľa § 53 ods. 1, 4, 5 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy, b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa, c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví, d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu, e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi, f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú, g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty, h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli, i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia, k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu

spojenú s nespĺnením jeho záväzku, l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana, m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi, n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy, o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi, p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme, r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom, s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa, t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase, v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie, w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

14. Je nesporné, že žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáha určenia neplatnosti zmluvy o úvere uzatvorenej so žalovaným dňa 13.12.2007 pod č. XXXXXXXX pre jej rozpor s ust. § 38 Občianskeho zákonníka. Súdna prax za určovaciú žalobu považuje aj žalobu o neplatnosť právneho úkonu ako jeden z právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem žalobkyne je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobkyňou navrhovaného rozhodnutia. Pri skúmaní podmienok ust. § 137 písm. c/ CSP umožňujúcich riešenie práva, resp. právneho vzťahu súdnym rozhodnutím treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti spotrebiteľského úveru má žalobkyňa - spotrebiteľ, ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov Európskych spoločností, v neposlednom rade i domáca právna úprava, pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jej skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade neplatnosti zmluvy (uznesenie NS SR zo dňa 31.7.2009 pod sp. zn. 1MCdo/1/2009).

15. V predmetnej veci naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetného úveru žalobkyňa odôvodnila tým, že tento uzatvorila na nátlak svojho opatrovníka v čase, kedy bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a táto skutočnosť bola vyznačená aj na doklade jej totožnosti, ktorý predložila aj žalovanému pri uzatvorení uvedenej zmluvy. S poukazom na svoj zdravotný stav a skutočnosť, že nebola spôsobilá na právne úkony, neporozumela podstate uzatvorenia takéhoto právneho úkonu a z uvedeného dôvodu je vylúčená jeho platnosť. Keďže žalovaný pôsobí na finančnom trhu od 14.3.2001, mal pristupovať k uzatvoreniu takýchto zmlúv s odbornou starostlivosťou, keďže si musel byť vedomý, že túto uzatvára s osobou obmedzenou v spôsobilosti na právne úkony.

16. Na základe uvedeného, preto súd dospel k záveru, že na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetnej zmluvy o úvere.

17. Okrem iného podľa názoru súdu žalobkyňa sa podanou žalobou môže domáhať určenia neplatnosti úverovej zmluvy, a to bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu. Platí totiž ust. § 137 písm. c/ CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu. Týmto osobitným predpisom je zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, ktorých v ust. § 3 ods. 5 umožňuje spotrebiteľovi

proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva.

18. Predpokladom platnosti právneho úkonu je spôsobilosť účastníka na právny úkon, ktorý účastník robí. Ak túto spôsobilosť nemá a právny úkon urobí, je takýto úkon absolútne neplatný.

19. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere žalobkyňa nemala spôsobilosť na urobenie takéhoto právneho úkonu, keďže preukázateľne právoplatným rozhodnutím súdu bola jej spôsobilosť na právne úkony obmedzená s výnimkou možnosti preberania invalidného dôchodku, hospodárenia s finančnými prostriedkami do výšky invalidného dôchodku a možnosti vyberať svoju dcéru na tzv. hosťovské pobyty z ústavnej starostlivosti.

20. Skutočnosť, že je osobou obmedzenou spôsobilosti na právne úkony, bola vyznačená aj na doklade totožnosti, ktorý predkladala žalovanému v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere. Na základe uvedeného je potom možné konštatovať, že žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou, pokiaľ predmetnú zmluvu o úvere so žalobkyňou uzatvoril napriek vedomosti o nedostatku jej spôsobilosti takúto zmluvu uzatvoriť.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, preto súd dospel k jednoznačnému záveru o absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy o úvere pre rozpor s ust. § 38 Občianskeho zákonníka, preto žalobe v uvedenej časti vyhovel.

22. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáhala aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru tvoriacich prílohu zmluvy o úvere č. XXXXXXXX.

XX. Určenie, že niektorá zo zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pre rozpor s ust. § 53 Občianskeho zákonníka predpokladá, že spotrebiteľská zmluva, ktorá takúto podmienku obsahuje, je právnym úkonom spĺňajúcim všetky náležitosti platného právneho úkonu predpokladaných ust. § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka. Keďže predmetná zmluva o úvere zo dňa 13.12.2007 vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s ust. § 38 Občianskeho zákonníka, je vylúčené, aby súd posudzoval neprijateľnosť zmluvných podmienok absolútne neplatného právneho úkonu v súlade s ust. § 38 Občianskeho zákonníka pre ich rozpor s ust. § 53 Občianskeho zákonníka, preto žalobu v uvedenej časti ako nedôvodnú zamietol. Na podporu svojej právnej argumentácie poukazuje na rozsudok KS v Prešove zo dňa 27.10.2016 pod sp. zn. 8Co/41/2016 a pod sp. zn. 4Co/59/2016 zo dňa 27.4.2017.

24. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

25. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal s poukazom na 50 % úspešnosť sporových strán.

Poučenie:

: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.